

Élő kövek

1 Péter 2.5

RÁKOSCSABA FŐPLÉBÁNIA HAVI LAPJA –XVIII./6. sz. 2019. Pünkösd hava

TEMPLOMUNK PATRÓNUSA: NEPOMUKI SZENT JÁNOS

mártírpap 1330 táján született a csehországi Nepomukban. Pappá szentelése után a kiváló hitszónok több egyházi tisztséget is betöltött, majd a prágai érsek vikáriusa (helynöke) lett. Az egyház jogait erélyesen védelmezte IV. Vencel királlyal szemben, aki mindenképpen meg akarta tudni tőle a királyné gyónásának tartalmát.

Jánost azonban nem tudta rávenni a gyónási titok kibeszélésére. Végül megkötözve a Moldvába dobatta őt a király 1393. március 20-án. Halála után 30 évvel a szentté avatási vizsgálat kapcsán nyelvét épen találták, melyet ereklyeként testével együtt a prágai Szent Vitus-katedrálisban őriznek. 1729-ben avatták szentté. A 11 évvel később báró Laffert Antal kegyúr által építtetett barokk templomunkat és egész Rákoscsabát Nepomuki Szent János vértanú oltalmába helyezték. Ő, mint a gyónási titok áldozata a hidak védőszentjeként is a hallgatás erényére figyelmeztet. Az Élő Kövek címlapján *Ignaz Stern* (1679-1748) barokk festőművész alkotása látható.

EGY KIS NÉPRAJZ: TEMPLOMBÚCSÚ-TORKOSBÚCSÚ

A *templombúcsút* általában a templom védőszentjének, a templom címének ünnepén tartják, amely néha egybeesik a templom fölszentelésének napjával is. Van rá példa, hogy a templombúcsú és a templom címének ünnepe elválik egymástól. Megfigyelhető, hogy télre nem esik templombúcsú, pedig a *patrocíniumok* között van téli szent. Látszólagos ellentmondás az, hogy télen jobban ráérnek az emberek ünnepelni, mégis inkább a tavaszi, nyári és őszi búcsúkat szeretik, amelyek pedig dologidőbe esnek. Olykor panaszkodnak is a papnak, miért van Szent Imrére szentelve a templomuk, hiszen így nagyon későn van a búcsújuk. Másutt örülnek az őszi búcsúnak, mert már van mit kínálni az elszármazott vendégeknek, akik erre az alkalomra jönnek haza találkozni földijeikkel. A legtöbb templombúcsút május eleje és október vége között tartják. A Szent György-napi búcsú (ápr. 24.) fölöttébb korainak, a Szent Márton-napi későinek számít. Ha a templomnak nem nyári szent a patrónusa, igyekeznek nyáron tartani a búcsút. Ez lehet a templom fölszentelésének az ünnepe (kisbúcsú), valamilyen fogadalmi, vagy egy másik választott nap.

A Dél-Alföld katolikus népe a *torkosbúcsú* szót a múlt században a szentbúcsútól megkülönböztetendő a *templombúcsú* szinonímájaként használja. A *torkosbúcsút* alkalmazták azokra az alkalmakra, melyek nem kapcsolódtak a templom címünnepehez, mert télen volt, vagy a falunak nem is volt temploma sem.

A templombúcsú jellegzetes katolikus ünnep, melynek vallásos jellege a XV. században elhomályosult. A falvakban nagy szerepe volt a búcsúi nagymisének. Az egyház tanítása szerint aki a templombúcsú napján részt vesz a nagymisének, az ismert föltételek megtartásával (gyónás, áldozás, imák), teljes búcsút nyer. Valószínűleg ebből a kegyelmi forrásból ered a templom évi nagy főünnepének magyar elnevezése. A szomszédos falvak papjai meglátogatják egymást búcsúkor, és ünnepi, „hárompapos” nagymisének mondanak. A prédikációt valamilyen vendégpap mondja. Ez emlékezetes marad a híveknek és beszédtema a község életében.

A XX. sz. óta a torkosbúcsúra egyénileg vagy családotul jönnek az emberek oda, ahol komájuk, rokonuk, barátjuk vagy katonacimborájuk lakik; ott étkeznek és körükben töltik el a napot. Kereszt és lobogók mögött, csoportba szerveződve is jöttek egyik faluból a másikba, hogy részt vegyenek a templombúcsún. Ezek a szép vonulások a barokk idők vallásos buzgóságát idézik processzióra emlékeztetve. Ma még kutatást kíván, hogy ezek a fölvonulások a búcsú részét képezték-e, és a nagymise után a rokonaikat látogató vendégek körmenetben együtt vonultak-e haza. Szabadtéri vendégetetésre csak a moldvai csángóknál találunk példát.

Megjegyezzük, hogy több, kegyhelyként is számon tartott falunak volt *szentbúcsúja* és *torkosbúcsúja* egyaránt. Szentbúcsúkor a helység népe a zarándokkal együtt vett részt a templomi szertartásokon: szentmisén, keresztúton, rózsafüzéren, litánián és körmeneten. Otthonaikban viszont nem rendeztek olyan vendéglátást, mint a templombúcsúkor szokás. A nagy vendégségeket és a mulatozásokat a torkosbúcsúra hagyták. Például a hajósi szentbúcsút Nepomuki Szent János május 16-i ünnepén tartották. Sok ezren jöttek e napon a faluba elsősorban imádkozni, engesztelni, énekelni, Szűz Máriát köszönteni. Ugyanennek a községnek Szent Imre napján (nov. 5.) van a templom- vagy torkosbúcsúja, mert a templom védőszentje Szent Imre herceg. Ekkor látogattak haza az elszármazott hajósiak. A helyben lakók pedig részükre nagy vendéglátást rendeztek házaikban, nem pedig a templomnál.

A XX. sz. közepéig a templombúcsúkat általában az egyház hagyományai által ünnepeelt napjukon tartották. Később az életforma-változás nyomán ez már sok akadályba ütközött, ezért a tárgynaphoz közelebbi vasárnapra kerültek ezek az ünnepek. Voltak viszont még az 1970-es években is olyan falvak, ahol a jó katolikus hívek inkább szabadságot vettek ki a templombúcsúra és otthon maradtak (*ma ez igazi hitvallás lehetne!*), semmint áthelyezték volna azt vasárnapra. (*Mit ér, ha az egyház mindenben a világot követi? Ahol hagyják veszni a tradíciókat, ott előbb-utóbb lassan kihal minden szakralitás iránti érzék és a hit is.*) Ez kényszerítő erőként hatott a faluban működő munkáltatókra is, elismerve az év eme jeles napját ünnepeket a nép erős hagyománytisztelete miatt. Így az ebédkészítőkön kívül mindenki részt vehetett a délelőtti nagymisén a vendégekkel együtt, akikkel utána a templomtérén jókat beszélgettek (*okostelefon-nyomkodás helyett*), hazasétálva pedig elidőztek a mutatványosok és az árusok forgatagában. A vendéglátó háznál jó idő esetén az udvaron ebédeltek, melyet borozgatás és beszélgetés követett. Hazatérés előtt még egyszer jártak egyet a búcsúi sokadalomban, hogy körhintára üljenek, célba löjjenek, búcsúfiát vásáljanak. A múlt század 70-es éveikig fontos vásárfiának számított a tükrös mézeskalács szív; de szívesen vettek tányért, bögrét és más dísz tárgyakat is. Sajnos, mára már ezek is kikoptak életünkből. A hit elvesztése milyen sok szép ünneptől fosztotta meg az embereket! A hittől átjárt templombúcsú Isten után egymás felé fordította az embereket. Csak ahol Isten az első, ott árad a malaszt. Ezeket semmiféle technikai csoda nem pótolhatja.

IN MEMORIAM VARSÁNYI ISTVÁN (1933-2019)

Kőbánya díszpolgára 52 évig vezette a Szent László-kórust. Idén ünnepelte volna ő is az énekkar centenáriumát, ha hosszan tartó, türelemmel viselt súlyos betegsége le nem győzi május 9-én, élete 86. évében. Katolikus hitbuzgóság, Isten dicsőségének elsősége és a szent zene megismertetése és megszerettetése volt a hivatása. Nagy tehetség, kitartó és eredményes díjazott munka volt; gyümölcseit kül- és belföldön egyaránt sokan élvezhették. Bárdos, Caldara, Dvorzsák, Fauré, Franck, Gounod, Handel, Haydn, Hidas, Liszt, Mozart, Schubert miséit és műveit gyakran hozta és dirigálta templomunkban is. Nagypénteken részesült a szent útravalóban. Fölkészülten, békével indult az örök hazába az égi kórust vezényelni. Köszönjük, Urunk, hogy őt adtad nekünk! Nagy úr marad utána. Templomunkban május 23-án, csütörtök este 19 órakor lesz érte rekviem. RIP! Nyugodjék békében!

FŐPLÉBÁNIÁNK TEMPLOMBÚCSÚI HIRDETÉSEI

1./ **Ma, templomunk nyilvános búcsúján verbita vendégpapok mutatják be a szentáldozatot:** reggel **8** órakor **Ghie Marsel** (indonéz) házfőnök, de. **10** órakor pedig **Hernandez Elmer** (Fülöp-szigetek), aki újmiséis áldást is ad. A Krisztus Király-énekkar műsorán J. Haydn: **Kis orgonamise** és motették.

2./ **Csütörtök** este **19** órakor lesz a hosszú, súlyos és türelmesen viselt szenvedés után május 9-én elhunyt **Varsányi István karnagy** korális **rekvieme**. 52 évig állt az idén 100 éves kőbányai Szent László-kórus élén, mellyel templomunkban is gyakran föllépett. Énekkara a gregorián Missa de angelist és Liszt Ave Mariáját énekli.

3./ **Elkészültek a hittantermi illemhelyek. Kérjük azokat kulturáltan használni** és úgy átadni, ahogy azt mindenki magának elvárja. Az előtérben vannak tisztítószerek és eszközök a rend helyreállításához. Távozáskor a villanyt kérjük lekapcsolni!

4./ Az *Adoremus* májusi száma átvehető a sekrestyében.

HETI MISEINTENCIÓK

Szombat 19 h G	Az +Hinka- és Lukács-szülők	É
HÚSVÉT 5. VASÁRNAPJA: május 19.		
8 h GM	+Keresztes János édesapa (halála 20. évfordulója)	É
9 h G	Ünnepélyes loretoi litánia	É
9.30 G	<i>Tokodi Szimonetta és Újházi Laura keresztelője</i>	CS
10 h HE	Élő Rita és Júlia kislányok (névnapi megemlékezés)	K
Kedd 19 h	+Eszes Antal és +Antal fia (haláluk évf.)	É
Szerda 7 h	+báró Laffert Antal, a templomot építtető kegyúr	CS
Csütörtök 19 h	+Varsányi István kőbányai karnagy OB.	K
Péntek 7 h		CS
Szombat 16 h	<i>Bóka Johanna keresztelője</i>	CS
17.30 h	<i>Gajdos Gábor és Bogdán Ildikó esküvője</i>	É
18.30 h	<i>Loretoi litánia</i>	É
HÚSVÉT 6. VASÁRNAPJA: tömegtájékoztató világnap; május 26.		
8 h G	Az európai választásokért: Európa maradjon a régi	É
9 h G	Ünnepélyes loretoi litánia	É
9.30 G	<i>Pinke István és Rendkó Dóra keresztelője</i>	CS
10 h G	+Akkermann József és neje Margit szülők, és +fiuk, Attila	É